



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Perfectionibvs Moribvsqve Divinis Libri XIV

Lessius, Leonardus

Antverpiae, 1620

Cap. III. Deum ratione suæ æternitatis esse fundamentum temporis
imaginarij infiniti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46817](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46817)

terminis circumscriptam, quasi vitæ quendam particulam & scintillam. Explicat hoc fusè D. Dionysius cap. 6. De diuinis nominibus.

CAPVT III.

Deum ratione sua aternitatis esse fundamentum temporis imaginarij infiniti.

15 SICVT Deus per essentia suæ infinitatem est fundamentum omnis creaturæ possibilis, & per immensitatem omnis loci & extensionis possibilis, ita per aternitatem fundamentum omnis temporis & durationis successiue possibilis. Nisi enim illa essent in Deo re ipsa, hæc non haberent vllò modo esse obiectiuum & intelligibile: nam etiam in esse obiectiuo habent essentialem dependentiam ab illis perfectionibus diuinis. Ideò enim infinitæ sunt rerum species possibilis, quia essentia diuina per suam infinitatem infinitis modis est communicabilis: ideò spatium immensum est imaginabile, quia diuina essentia per suam immensitatem illud quasi expandit; vel potius, quia ipsa est spatium immensum fundamentale, cui aliud scilicet corporeum coextendi potest. Denique ideò tempus retrò infinitum cogitari potest, quia aternitas Dei est infinita duratio, cui tempus successiuum infinitum potest coextendi (intellige, quantum est ex parte aternitatis) vnde ipsa conceptum obiectiuum temporis infiniti substituit.

Fundamen
omnis dura-
tionis.

16 Itaque Deus non solum est causa existentium, vt actu sunt; sed etiam est fundamentum possibilium & totius esse, speciei, modi, quem singula habent in esse obiectiuo. Quæ sanè consideratio mirificè extollit diuinæ essentia maiestatem & magnitudinem infinitam. sic enim ab illa non solum dependent omnia quæ actu sunt, sed etiam omnia quæ actu non sunt; nec solum secundum esse actuale, sed etiam solum esse possibile & intelligibile, licet diuerso modo. nam secundum esse actuale pendent à libero eius influxu, ac proinde à libera eius voluntate nulla naturali necessitate: secundum esse possibile pendent ab eo naturali necessitate ante omne decretum liberum. qua de re plura infra Libro v. De Omnipotentia.

Hinc vltèrius fit, vt sicut infinitudo essentia non potest concipi à nobis, nisi in ordine ad species rerum possibilis; nec immensitas,

nisi respectu spatij imaginarij possibili, ita nec æternitas nisi comparatione temporis imaginarij infiniti.

Ex dictis sequitur primò, *Æternitatem simul esse & longissimam & breuissimam. Longissimam*, virtute & coëxtensione; quia infinitis temporum spatiis se exæquat. *Breuissimam*, quia in puncto temporis habet omnia quæ per infinitum tempus habere potest. Itaque sicut tempus est *nunc volans* (nihil enim de tempore est, nisi ipsum *nunc*, sed illud semper fluit, estque omni momento aliud & aliud) ita æternitas est *nunc stans*. nam in ea omnia sunt simul, & semper in eodem consistunt statu. Sub ipsa volant omnia tempora, & prætereuntibus aliis succedunt alia; & omnis creata natura suos accessus & recessus patitur, amissis antiquis noua acquirens. Hinc tempus & temporalia omnia sunt sicut flumen quoddam, æternitas sicut rupes firmissima, sub qua flumen raptim transit: omnes aquæ partes successiue adlabentes rupem subeunt, & transeunt, nec vquam redeunt; rupes autem semper eodem loco manet. Sic omnia temporalia alia post alia succedunt & transeunt sub æternitate, numquam reditura vt rursus fluant. Est enim æternitas similis puncto, circa quod describitur circulus: sicut enim punctum illud respondet toti circumferentiæ, & singulis eius punctis, ita æternitas respondet & assistit toti temporis, & singulis eius momentis.

Sequitur secundò, *Æternitatem omne bonum, quod affecerit, efficere infinite melius, idque dupliciter*: Primò, Ratione durationis; quia tribuit ei durationem infinitam, atque adeò infinitum esse. Esse autem eò melius est, quò maius, siue intensiue maius sit, vt cum res in se est perfectior; siue extensiue, vt cum diffunditur per subiectum maius, vel per maius tempus. quæ ergo infinite durat, infinite melior est. Exemplum: Voluptas vnius diei magnum bonum est, magniue penditur; voluptas vnius hebdomadae, pluris penditur; vnius anni, pluris; centum annorum, longè, pluris; 1000. in decuplum pluris, & sic deinceps, quò diutius durat, eò æstimatur amplius. ergo quæ durat, infinite; infinite pluris æstimabitur. Idem dicendum de gloria, diuitiis, pulchritudine, ceterisque bonis. contrarium accidit in pœnis: æternitas enim pœnam facit infinite peiorem & molestiorem. Secundò, Ratione collectionis illius boni; quia totum commodum, quod res illa infinito tempore successiue adferre potest, colligit in vnum, & simul conferri, percipi ac gustari facit: vt si tota voluptas, quam lautum

*Æternitas
longissima, &
& breuissi-
ma.*

*Temporalia
sunt inftar
fluminis, æ-
ternitas in-
ftar rupis.*

*Est similis
puncto in cir-
culo, & cen-
tro in circulo.*

*Efficit bonum
infinite me-
lius, & ma-
lum infinite
pœnius.*

tum conuiuium per partes & successiue adferre potest tempore infinito, colligeretur in vnum, & tota simul aeterno tempore tribueretur, esset infinitum melior & maioris aestimationis. Simili modo aeternitas in malis, nempe in pœnis, colligit illas quodam modo in vnum, & simul sentiri facit. etiam enim simul non existant, tamen facit simul apprehendi, & sic infinitum quemdam dolorem animo inurit.

CAPVT IV.

De fructu qui ex consideratione aeternitatis percipitur.

19 **Q**VADRVPLEX potissimum fructus nobis hinc colligendus.

Primus est, Incomprehensibile quoddam gaudium benevolentiae & congratulationis in Deum, ex praedictorum perpensione nascitur. *Gaudium & congratulatio.* Cum enim omnia ipsius bona, quae per se infinita sunt perfectionis intensiuae, etiam aeternitate intime veluti imbuta cogitamus; consideramus in illis nouam quamdam infinitatem, eamque geminam. Vnde triplicem in illis contemplamur infinitatem: Primam, ratione perfectionis intensiuae: Secundam, ratione durationis infinitis tum retrò, tum in futurum saeculis: Tertiam, ratione collectionis in vnum; quia aeternitas totum commodum quod infinito tempore successiue ex aliquo bono percipi potest, colligit in vnum. Hac ergo triplici ratione gaudendum nobis est, & congratulandum Deo nostro de quouis ipsius bono, tum essentiali, tum personali. Gratulandum Patri, quod sit fons Diuinitatis & processionum diuinarum, quod talem & tantum genuit Filium, quod imhensum spirauerit amorem: quod hos produxerit non à 100. vel 1000. annis, sed ex omni aeternitate: quod in omnem aeternitatem producat. Filio, quod tanti Patris sit Filius; quod omnium Patris bonorum in solidum particeps; quod vnà cum Patre sit fons Spiritus sancti, quod haec bona habeat ex omni aeternitate in omnem aeternitatem; quod non successiue, non partite, sed tota simul completissime. Pari ratione gratulandum Spiritui sancto. Denique simul gratulandum omnibus & singulis diuinis personis, quod bono fruantur infinito, quod eo fruantur ex omni aeternitate in omnem aeternitatem, quod totum gaudium simul percipiant & sentiant, quod per totam aeternitatem successiue sentiri posset.

Secun-